

Bjørn (Olsen) var 14 år under eksplosjonsulykken. Skoledagen, på Krohnengen skole, hadde akkurat startet da elver og lærer plutselig hørte en ”stor plystrelyd” – etterfulgt av et digert smell. Han våknet opp på gulvet med en vindusramme tredd over seg. Klasseromet var tomt og han tok seg ut på egen hånd. På grunn av alle kuttskadene han hadde fått havnet han i Fridalen der Røde Kors sørget for behandling. Bjørn var løpergutt hos baker/konditor Lie Nielsen ved siden av skolegangen – og firmabilen herifra ble rekvirert av sivilforsvaret. I dagene og ukene etter hjalp han til med å redde ut eiendeler fra ødelagte hus, hovedsakelig i Dreggen-området, og kjøre dem enten til stedene der eierne var innkvartert eller større eiendeler til oppbevaring i Turnhallen. Mange på Årstad og Kalfaret åpnet hjemmene sine for husløse, så det var gjerne dit turen gikk med eiendeler folk umiddelbart hadde behov for. Han forteller at det røyk fra sjøbodene til Vaksdal mølle og Von Erpekom, på Bontelabo, i 3-4 uker etter eksplosjonen. Mat fikk han utdelt ved Krohnengen skole, mot å levere matkupong. Danske- og svenskesuppe var stort sett på menyen.

Familiens hus i Henrik Wergelandsgate hadde bare fått mindre skader, men gjennom Røde Kors fikk Bjørn og de to yngre brødrene tilbud om å reise ut av byen. (Brødrene ble sendt til ytre Sogn og Nordfjord.) 17. mai 1944 gikk han om bord i båten ”Hosanger” som førte 150-200 evakuerte barn oppover langs kysten, i retning Nordfjordeid. Et stort rødt kors på dekk skulle hindre bombing av fartøyet fra fly. Først på båten fikk han vite hvem han skulle bo hos: en ung gårdbruker, Knut Håskjold, i Volda på Sunnmøre. De kom frem til Volda i 2-tiden på natta. Barna ble samlet i kirken og sendt med sine respektive ”pleieførelde”. Bjørn ble hos Knut Håskjold helt frem til juni/juli 1945 – mye på grunn av at han hjalp til med slåttene før han returnerte til Bergen. Han, og siden også familien hans, har siden hatt et nært forhold og vennskap til familien Håskjold.

M/S "Hosanger I". Foto: ukjent. Bergens Sjøfartsmuseum.

Bjørn forteller at det var lite tilgang på mat under krigen, men han kan ikke huske at han sultet. Familien hadde en hytte på Gjæringsneset i Olsvik, der de dyrket poteter. Men ut på sommeren hvert år tok potetene slutt og de måtte spise kålrabi, gjerne steikt, istedenfor. I månedene februar/mars var det sildesesong/fiske, og det luktet steikt sild over hele byen. Siden Bjørn var løpergutt hos Lie Nielsen fikk han et hvetebrød av enke Madam Lie Nielsen av og til. Slik kost, av lyst brød, var vanligvis forbeholdt de syke. Han husker og at madamen steikte potetekaker som folk fikk kjøpe uten rasjoneringsmerke. Man fikk derimot ikke mer enn til å dekke familiens behov. Madamen kjente kundene sine og deres familieforhold, så det

nyttet ikke å bløffe henne når det gjaldt antallet. Ikke sjelden gikk Bjørn med napoleonskaker til tyskerne ved Underoffiserskolen og de som hadde rekvirert Arbeidernes aldershjemmet i Nye Sandviksvei. Lie/Nielsen var pålagt å lage kakene for tyskerne. Når det gjaldt påkledning husker han at han gikk i sko med tresåler/klogger. Klær arvet man fra hverandre.

Han husker portforbudet godt. På vinter og høst måtte man være inne etter klokken 8 på kvelden. Vår og sommer etter klokken 9. Grunnen til dette var at tyskerne var redde for sabotasjeaksjoner og lignende. Bjørn forteller om en gang han hadde gått ærend for sin mor til byen. Hun drev en tobakksforetning i Sandviksveien. Da han skulle krysse Torgalmenningen på vei tilbake møtte han tyskere, med blant andre Terbhoven i spissen, som marsjerte fra Festningen ved Bergenhus til Nøstet. Dette var rett etter Telavågtragedien (1942). Tyskerne var på vei ut dit.